

Zondag 22 maart 2026

[Zoom link naar Aardeviering](#)

Broze Aarde

Vrijzinnig Delft
en
Klooster in de Cloud

MUZIEK Edward MacDowell – *To a wild rose (Aan een wilde roos)*

OPENING

Welkom en toelichting

Het licht wordt ontstoken

BROZE AARDE

*hoe kunnen wij zorgen voor de aarde als wij niet zorgen voor elkaar /
hoe kunnen wij zorgen voor elkaar als wij niet zorgen voor de aarde?*

adem...adem...adem...adem...adem...adem...

LIED

Herman Verbeek

A - dem dat jij a - dem blijft,
dat jij ons be - a - demt,
me - nig - ten de we - reld om,
aar - de dat jij a - demt.

- 2 Mens dat jij haar niet vervuilt,
dat jij eerbied ademt,
dat jij niet de lucht verbrandt,
dat jij vrede ademt.
- 3 Moogt jij zijn verademing.
Het amechtig heden
buiten adem voortgejaagd
door kortzichtigheden.
- 4 Aarde dat jij dag en nacht
ons om niet beademt.
Deelgenoten van u zijn,
planten dat jij ademt.

- 5 Dat er levensadem zij,
dieren dat gij ademt.
Huis van grote adem zijn,
aarde dat gij ademt.

BEGROETING

Wees gegroet in de naam van de Aarde
de liefde van de Zon
en de gemeenschap van de Heilige Zuurstof
Amen

VIA POSITIVA

GLORIA

Antifoon

E - re aan de Zon in de ho - ge
en le - ven op aar - de
dat de at - mos - feer be - haagt.

The musical notation for the Antifoon consists of three staves in G major (one sharp). The first staff contains the melody for 'E - re aan de Zon in de ho - ge'. The second staff contains the melody for 'en le - ven op aar - de'. The third staff contains the melody for 'dat de at - mos - feer be - haagt.' and ends with a double bar line.

Couplet 1

Wij lo - ven U, Zon.
Wij aan - bid - den U, Wa - ter.

The musical notation for Couplet 1 consists of two staves in G major. The first staff contains the melody for 'Wij lo - ven U, Zon.'. The second staff contains the melody for 'Wij aan - bid - den U, Wa - ter.' and ends with a double bar line.

Antifoon

Couplet 2

Wij be - min - nen U, Aar - de.
Wij ver - heer - lij - ken U, Zuur - stof.

The musical notation for Couplet 2 consists of two staves in G major. The first staff contains the melody for 'Wij be - min - nen U, Aar - de.'. The second staff contains the melody for 'Wij ver - heer - lij - ken U, Zuur - stof.' and ends with a double bar line.

Antifoon

SANCTUS

Antwoord – als je dat wilt – hardop na het SANCTUS,
elke keer, of bij de bomen die je het meest nastaan.

Heilig, heilig, heilig.
Hosanna aan de Bomen.

SANCTUS – heilige Kastanjeboom
SANCTUS – heilige Linde
SANCTUS – heilige Wilg
SANCTUS – heilige Populier

O Bosbakermat
de generfde Ademwende van Wouden
langs heester, langs varenverGroende Groendoorglansdheid
Ere aan het suizen van huidmondjes,
eerste licht en ver reikende Sporen

SANCTUS – heilige Eik
SANCTUS – heilige Esdoorn
SANCTUS – heilige Beuk
SANCTUS – heilige Hazelaar

Hosanna aan de Bomen, die alle Adem vertolken
Hosanna aan hun losse gewrichten van twijgen
hun met licht beladen schouderbladen van takken

SANCTUS – heilige Vlier
SANCTUS – heilige Iep
SANCTUS – heilige Sporkehout
SANCTUS – heilige Berk

DANKRITUEEL

Een berkentak, voel de heiligheid,
een takje dat de berk zelf heeft laten vallen
om gezond te blijven.

Een takje dat bladeren had
met ademende huidmondjes.

Dank het en voeg het toe aan de verzamelhoop
om het terug te laten keren in de kringloop,
terwijl je – als je dat wilt – er hardop afscheid van neemt.
We antwoorden met: *Vaarwel berkentak.*

LIED

Hei-lig, hei-lig, hei-lig, be-staan.
Bo-men! Ver-bind je, voel ze aan.
Hei-lig, hei-lig, zing het be-staan,
al om-ge-ven, het raakt jou aan.

VIA NEGATIVA

DIES IRAE

hoe adem je te midden van al het geweld
het doodmaken de corruptie de verkrachting het openlijk
verklaren van haat tegen de mensheid in deze wereld
de verschroeijing en verscheuring van kinderen – onmenselijk

de armoede de armoede de ontmenselijking
ervan de oma's met hun pensioenen
en kinderflonkering de slagorden jongeren
verveeld en schruftig gevoed met verwrongen tradities

corruptie / hebzucht / misbruik / schone schijn / koopzucht /
onverschilligheid / vertoon / leugens / incompetentie /
machtswellust / uitbuiting / hebzucht / hebzucht / het onvermogen
om te delen / om zorgzaam te zijn / om zorgzaam te zijn

en zo verstikken we stranden, vergiftigen de rivieren
schijten in zee, putten het grondwater uit
vermoorden elkaar om de hand te leggen op gasbellen
en de oliebronnen onder de aardkorst leeg te zuigen

we graaien en graaien en graaien en graaien en graaien en graaien
en graaien en graaien en graaien en graaien en graaien en graaien
en graaien en graaien

dit is de dag der wrake
de dag van vergelding en angst
de dag van rampspoed en ellende
de dag van duisternis en wraak
de dag van aardbevingen en orkanen
de dag van geschreeuw en misbaar
dit is de dag der wrake

ik kreun als degene die schuldig is
o kijk, mij gezicht bloost van schuld;
spaar mij, pleiter,
O God, onze Zon, onze lieve Aarde en Heilig Water,
spaar ons.

STILTE

We nemen tijd om bij onze eigen pijn te komen.
Misschien uit het zich als verdriet of als woede,
als zorg, als angst of gelatenheid.
Waar in je lichaam voel je dat? Blijf even bij dat gevoel.

ROUWRITUEEL

Voel je vrij om naar voren te komen
en water van je vingers te laten lopen als tranen,
terwijl je – als je dat wilt – je pijn onder woorden brengt.

We antwoorden
– of de pijn hardop is uitgesproken of niet –
met: *Mijn hart wordt bewogen.*

LIED (herhalen)

Hoor de Aard', zij weent in de wind,
bui - gend en bre - kend,
bui - gend en bre - kend.

VIA CREATIVA

AGNA TERRAE

Aanschouw het Duin

de Duinberg werpt de mistmantel van zich af
en staat onverhoeds met zandnatte beenkappen
stralend als een openbaring in de zon

dan stapelt ze haar stem in de volle toonhoogte van zand
en zingt de zandzuiverste klanken van wit, van blauw
het Duin duizelt van geluk
ze schudt haar matten van helmgras uit in de zon:

het zandblauwtje vangt licht – tinkelend als juweel
de duindoorns jagen richting achterland
ze schrobt haar dalen schoon
rijgt snoertjes wind in elke gleuf –

dan kijkt ze op – kijkt roerloos uit over de zee
ze gaat over ons heen als een storm
ze breekt ons tot een bries

en als we gaan liggen, schilfert ze over het strand
de dunne spil van stilte – een strandplevier geeft het adem
een zilvermeeuw spant zijn verre vleugelwijdte

we slaan onze ogen op naar de Berg
vanwaar komt mijn lijf?
ons lijf is van het Duin dat armen en hemel gemaakt heeft

MOMENT VAN INKEER

en

MUZIEK

Jean Sibelius – *Le sapin (De spar)*

AGAPÈMAALTIJD

We delen nu brood en stroop om onze verbondenheid met elkaar en met de aarde te vierien.

bij welke naam roepen wij het universum aan
anders dan bij de on-ontsloten naam God:

ik ben God! roept het wintergras dat de weiden rijp wit kleurt
ik ben God! roepen de kleine kinderen die hun voetbal door het
gras sturen
ik ben God! roept het gezin naast de deinende rubberboot
ik ben God! schittert de plasticbezoedelde zee

heilig heilig heilig heft Duinheid haar zand-tulen ademtocht aan
en wij knielen voor de onuitsprekelijke genade van Boomheid

Voel je vrij om hardop mee te bidden:

Onze Broze Aarde
 die zich onder het universum uitstrekt,
 laat uw Bestaan ons heilig worden,
 laat ons U zien als een koninkrijk,
 laat ons goed voor U zorgen,
 voor Uw oppervlak
 als ook Uw diepten.
 U geeft ons elke dag
 ons dagelijks licht, getemperd water,
 fotosynthese en brood.
 Vergeef ons alleen
 indien we ons bekeren van onze zonden
 tegen U en tegen elkaar.
 Leid ons in de verzoeking
 om U boven alles lief te hebben
 U te verlossen van alle etterende ontering.
 Want U behoort dit punt in het heelal
 en zijn kracht, zijn overvloed
 en zijn heerlijk evenwicht tot
 in de oneindigheid. Amen.

Nu deel het brood en eet.
Dat gij het delen dag aan dag
uw levensarbeid weet.

Dank je, boekweitzaden,
dat je voor ons brood wilt zijn.

Dank je bij en zweefvlieg,
dat je de boekweיתbloemen bestoven hebt.

Nu reik de kom ook aan
van hand tot hand. Moge de stroop
als bloed doorheen u gaan.

Dank je mens,
dat je in de hitte dadels geoogst hebt.

Dank je dadelpalm,
dat we van je vruchten mogen genieten.

Gedenk die dit u geeft,
dat brood en stroop van aarde zijn,
dat leven uit haar leeft.

Dat eerbied ons beveelt
te buigen voor de aardeschoot
die alle leven deelt.

Mag zo de maaltijd zijn:
wat wordt gevierd, het wordt gedaan.
Zo deelgenoten zijn.

Het 'brood' is gemaakt van boekweit; glutenvrij.

De schaal met brood wordt doorgegeven.
Pak een stukje en bied het aan aan degene links naast je. Daarna
geef je de schaal naar rechts door en krijg je vervolgens zelf een
stukje.
Het kommetje met dadelstroop gaat erna van hand tot hand om je
brood in te dopen en te eten.

MUZIEK tijdens agapè

Jean Sibelius – *Björken* (*De berk*)

VIA TRANSFORMATIVA

Dit is de weg van bekering, tot de Aarde, tot het web van leven.

LUX AETERNA / AGNA TERRAE

want dit is natuurlijk onze verzuchting:

om tot inzicht te komen:

ik *ben* de bedelaar

ik *praat* meeuws

ik sneeuw

ik ben de boom waar de zaag tegen schreeuwt

licht, licht moeten we op aarde leven

en zacht omgaan met elkanders hoornvlies

elkanders oerstof en adem

– helmgras zijn we: afgunstig en verstikt door wind

o Duin, is het weids hier?

wijder nog dan het wijdeste van water en wind?

is het zacht hier?

is het wit hier

en immer blauw?

in mij ontbrandt het van liefde

kom dag! kom Duin!

omzoomd met blauw

kom maak mij de jouwe

raap me tegen je aan

lichtzachte bundels

en blauwborstlucht

diepten en diepten
en diepten ervan

genieter van geweld, kijk hoe het Duin uit het blauw knarst –
kijk hoe ze haar stoepje schrobt
kijk hoe ze haar deurposten afneemt
haar goten zijn zandig haar drempels staan in bloei:
geluk sijpelt haar borstklieren binnen...

– kom broeders en zusters, we kunnen niets anders doen
dan op staande voet, zuiver en luid en duidelijk
met haar opvaren

STILTE

LIED

Oosterhuis, variant AB

$\text{♩} = 140$ Uit vuur en ij - zer, zuur en zout,
zo wijd als licht, zo eeu - wen - oud,
uit al - les wordt een mens ge - bouwd
en steeds op - nieuw ge - bo - ren.
Om ij - zer in vuur te zijn,
om zout en zoet en zuur te zijn,
om sneeuw, boom en duin te zijn
wordt al - le - mens ge - bo - ren.

- 2 Om water voor de zee te zijn,
om levensweb een deel te zijn,
om niemand weet hoe groot en klein,
(- gezocht, gekend, verloren -)
om avond- en morgenland,
om hier te zijn en overkant,
om hand in een and're hand,
om niet te zijn verloren.
- 3 Om oud en wijd als licht te zijn,
om lippen, water, dorst te zijn,
om alles en om niets te zijn,
een lichaam van de aarde.
Naar verte die niemand weet,
door vuur dat leven samensmeedt,
om zuurstof in lief en leed,
een mens van aardse waarde.

RITUEEL VAN TRANSFORMATIE

Er gaat een kommetje met geurige olie rond.
Zalf de handpalm van degene naast je
om hun weg van transformatie, van bekering,
te bevestiging, te voeden en te zegenen.

*Daarbij kun je zeggen Zegen over de weg die je kiest
of wat je zelf passend vindt.*

LIED (herhalen)

LUX AETERNA

Ga heen in vrede en verheerlijk de Broosheid van het Leven.
Ga heen en verkondig de hymne van Water,
de toewijding aan de Aarde
en alles wat daarin, daarop en daaruit duurzaam bestaat.
Ga heen, word Verzorgers van de Aarde
en tors het Juk van Kostbaarheid.

Amen

SLOTIED

Ver-bon-den met al wat er a-demt,
de ne - vel rond het duin,
zand-strand, in-sec-ten en ri-vie-ren,
ie - de - re ber - ken - tak,
het sap dat in de bo-men op-stijgt,
de prik' - ling van de lucht.
Broos-heid, ge-na-de, oer-stof, a-dem.
De aar - de, hei - lig land.

adem...adem...adem...adem...adem...adem... (steeds minder stemmen)

MUZIEK (allen blijven zitten)

Edward MacDowell –
To an old white pine (Aan een oude witte pijnboom)

[Zoom link naar Aardeviering](#)

Inspiratie

Antjie Krog, teksten Broze Aarde
Matthew Fox en Joanna Macy, indeling in Via's
Herman Verbeek, aardeliederen
Anja Schaafsma en Junia, rituelen

Muziek

Christo Lelie

Voorsprekers

Dorothe van de Wetering
Jac Veugelaers
Francine Maessen
Karen Gerritsen
Arine Benschop

The Elements / John Philip Newell

In the infinity of night skies
in the free flashing of lightning
in whirling elemental winds You are God.
In the impenetrable mists of dark clouds
in the wild gusts of lashing rain
in the ageless rocks of the sea
You are God and I bless You.
You are in all things and contained by no thing.
You are the Life of all life and beyond every name.
You are God and in the eternal mystery I praise You.

(from Celtic Benediction: Morning and Night Prayer, 2000)

HERKOMST TEKSTEN EN MELODIEËN

BA	<i>Broze Aarde, een mis voor het universum</i> , Antjie Krog; in enkele gevallen met een andere dan de officiële vertaling
HV	Herman Verbeek
LvA	<i>Liedboek van Aarde</i> , HV
AB	Arine Benschop
Aanp AB	met aanpassingen van AB
Ned AB	aangepast aan de Nederlandse situatie door AB

<i>hoe kunnen wij ... adem...</i>	BA, Begroeting, p.7
Adem dat gij adem blijft	LvA p. 39; Aanp AB
BEGROETING	BA, Begroeting, p.7
GLORIA	BA, Gloria, p. 17, melodie AB geïnspireerd op HV
SANCTUS	BA, Sanctus, p. 21, Ned AB
Heilig, heilig, heilig bestaan	LvA p. 107, Aanp AB, melodie psalm 134
DIES IRAE	BA, Dies irae 8., p. 37
Hoor de Aard', zij weent	AB, melodie Bleibet hier und wachet mit mir (Taizé)
AGNA TERRAE	BA, Agni terrae, p.41, Ned AB
Neem en eet, sprak zij	LvA p. 360, Aanp AB, melodie Bless the Lord my soul (Taizé)
bij welke naam...	BA, Introitus, p. 9, Ned AB
Onze Broze Aarde	BA, Lux aeterna, p. 45, Aanp AB
Nu deel het brood en eet	LvA p. 356, Aanp AB
Dank je ...	AB
LUX AETERNA / AGNA TERRAE	BA, Lux aeterna, p. 45, en Agni terrae, p. 43, Ned AB
Uit vuur en ijzer	Huub Oosterhuis, <i>Zolang er mensen zijn</i> 55, Aanp AB
Hoor de Aard' en keer je	AB, melodie Bleibet hier und wachet mit mir (Taizé)
LUX AETERNA	BA, Lux aeterna, p. 47
Verbonden met al wat er ademt	AB geïnspireerd op Chief Seattle, melodie psalm 72
<i>adem... adem...</i>	BA, Lux aeterna, p. 47